

CREDITUL – PRINCIPALUL PRODUS AL BĂNCILOR

PREP.UNIV.DRD. DASCHIEVICI ANIȘOARA NICULINA
Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, Telefon: 0742624676
E-mail: anisoarad@seap.usv.ro

In contemporary times, in countries with market economy, credit and banking have a decisive role in the development of economic processes, in balancing the macro and microeconomic circuits, in the liquidity of economic agents and in economy as a whole.

Credit facilities are of utmost importance in economic life under every form and every direction it takes as the world lives in a credit environment that conditions its existence and the development of modern economic systems, respectively.

Operațiunile de credit pot interveni într-o gamă largă de relații între indivizi, de la acorduri personale simple până la tranzacțiile formalizate efectuate pe piețele monetare și financiare dezvoltate. Cuvântul credit vine de la verbul latin “credo-credere” care înseamnă o anumită psihologie de încredere. Termenul de “credit” este utilizat nu numai în limba italiană, ci și în alte limbi romanice, în limbi anglofone, germanice, chiar și în limba rusă și alte limbi slave. În limba cehă, de exemplu, se folosește termenul “uver” (de la adevăr, credință), care numește încrederea. Încrederea este în opinia unor economiști conținutul creditului iar băncile sunt mijlocitoarele încrederii.

Creditul nu poate fi definit ca schimb deoarece schimbul are drept obiect înlocuirea unor valori de întrebuințare cu altele, ori în cazul creditului acordarea și rambursarea sunt realizate prin bani.

Creditul nu poate fi confundat nici cu finanțele. În cazul finanțelor transferul de valoare are caracter definitiv, iar în cazul creditului transferul de valoare are caracter temporar și este purtător de dobândă.

Creditul este operațiunea prin care se iau în stăpânire imediată resurse, în schimbul unei promisiuni de rambursare viitoare, însoțită în mod normal de plata unei dobânzi ce remunerează pe împrumutător. Această operațiune privește două părți: o parte care acordă creditul, alta care îl primește și se îndatorează.

În principal însă, creditul este expresia relațiilor de redistribuire a disponibilităților bănești latente existente în economie atât la agenții nefinanciari, cât și la cei financiari, prin înlocuirea monedei temporar pasive cu monedă activă, ca și prin consolidarea și amplificarea disponibilităților de capital bănesc și creșterea masei monetare în circulație.

În intervenția sa în viața economică creditul îndeplinește mai multe roluri sau funcții dintre care pot fi menționate [4 p.67]

- permite o mai bună utilizare a economiilor bănești temporar disponibile, pe calea redistribuirii lor;
- permite accelerarea concentrării capitalurilor;
- este un stimulent eficient pentru producție.

Una din funcțiile creditului constă în emisiunea de hârtie-moneda, care reprezintă o creanță asupra emitentului, respectiv asupra băncii centrale a statului. Funcțiile creditului, ca expresie a dezideratelor fundamentale față de existența și menirea operațională a relațiilor de credit, constau în:

- mobilizarea, ameliorarea calitativă a disponibilităților bănești și redistribuire;
- realizarea emisiunii monetare;
- reflectarea și stimularea eficienței activității agenților economici.

Funcțiile creditului pot fi puse în evidență astfel [2 p.127]

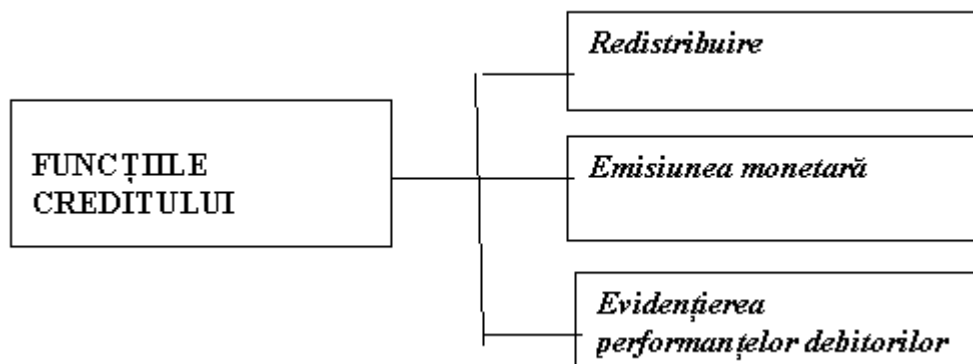

Figura 1. Funcțiile creditului într-o exprimare concisă

Prin funcțiile pe care le îndeplinește, creditul generează o serie de efecte favorabile, cum ar fi:

- sporirea puterii productive a întreprinderilor prin redistribuirea capitalului;
- concentrarea capitalului;
- reducerea cheltuielilor pe care le presupune circulația monetară;
- adaptarea elastică a masei de bani în circulație la necesarul economiei.

Pe lângă efectele favorabile, creditul presupune și o serie de riscuri, principalul risc fiind abuzul de credit. fenomenul supracreditării economiei generează procese de deteriorare a puterii de cumpărare a monedei, deci inflație. riscurile creditului pot fi generate de fenomene economice individuale sau de o anumită stare economică conjuncturală.

Pentru prevenirea riscurilor pe linia creditării bancile trebuie să dețină informații pertinente asupra situației patrimoniale și financiare a debitorilor, asupra naturii operațiunilor economice în care aceștia se angajează. Prevenirea riscurilor mai presupune cunoașterea reputației morale a debitorilor, a bonității lor, o bună cunoaștere a evoluției viitoare a acestora.

Principalele trăsături ale creditului sunt următoarele: [1 p.126]

1. **Subiectele raportului de credit** (creditorul și debitorul). Raportul de credit implică redistribuirea unor capitaluri aflate în stare de disponibilitate, deci preexistența unor procese economice sau acumulări monetare;
2. Promisiunea de rambursare.

Este un element al raportului de credit, presupune o serie de riscuri, și necesită, în consecință, adesea, angajarea unei garanții.

În raporturile de credit, riscurile probabile sunt:

- *riscul de nerambursare* - probabilitatea întârzierii plății sau incapacității de plată datorită conjuncturii (dificultăți sociale, deficiențe ale împrumutatului).
- *riscul de imobilizare* ce poate surveni la bancă sau la deținătorul de depozite, în incapacitate de a face față cererilor titularilor de depozite din cauza unei gestiuni nereușite a creditului

La rândul lor, garanțiile sunt de mai multe feluri:

1. **garanția personală** – constă în angajamentul luat de o terță persoană de a plăti în cazul în care debitorul este în incapacitate de plată;

2. **garanții reale:**

- reținerea – este posibilitatea creditorului de a deține un bun corporal al debitorului;
- gajul, care este de două feluri: gaj cu deposedare, gaj fără deposedare.
- ipoteca – prin care debitorul acordă creditorului drept de proprietate asupra unui imobil în cazul în care nu va rambursa creditul;
- privilegiul – constă în prioritatea creditorului de a fi plătit atunci când dispune de o garanție.

În caz de necesitate, transformarea garanției în bani presupune eforturi mari din partea creditorului

3. **termenul de rambursare** – are o mare varietate, de la 24 ore la 30-50 ani și chiar mai mult pentru operațiuni de creditare a unor bunuri imobile (construire de locuințe);

4. **dobânda** – este, în general, suma ce revine proprietarului capitalului la rambursarea sumei împrumutate sau prețul folosirii capitalului și totodată remunerarea riscului pe care îl implică împrumutul respectiv.

5. **tranzacția** (acordarea creditului).

Orice credit poate fi consimțit în cadrul unei tranzacții unice (în cazul acordării unui împrumut), prin vânzarea unei obligațiuni sau prin angajarea unui depozit. În ultimul timp s-au dezvoltat forme de credit deschis, care presupun împrumuturi efective la intervale alese de debitor (cărțile de credit). În cadrul tranzacției creditului, important pentru creditor este informarea și documentarea asupra situației debitorului pentru evitarea riscului (cadrul propriu de informare al băncilor).

6. **consemnarea și transferabilitatea creditului;**

Acordurile de credit sunt consemnate prin înscrisuri ce constituie instrumente de credit prin care se realizează cesiunea creanței. De regulă, transferul direct are loc în cadrul raporturilor directe de credit, între bănci (prin circulația cambiei, cecului sau prin andosarea titlurilor de credit).

Pentru consemnarea și transferarea raporturilor de credit, băncile folosesc într-o primă etapă capitalurile temporar disponibile mobilizate de ele, apoi se recurge și la concursul altor fluxuri de capital existente sau create de banca de emisiune și alte bănci, prin operațiuni de recreditare.

Activitatea de creditare imploică un risc prin elementele de anticipare pe care se bazează de cizia de creditare, pentru bancă fiind de maximă imăoratnță cunoașterea acestui risc.

Diversitatea formelor sub care se manifestă creditul în economie a impus utilizarea mai multor criterii de clasificare în funcție de care se disting următoarele [3 p.160]

- după natura economică și participanții la relația de creditare se remarcă: creditul comercial, creditul bancar, creditul de consum, creditul obligatar sau public, și creditul ipotecar;
- după calitatea debitorului se disting: creditul acordat persoanelor fizice și creditul acordat persoanelor juridice;
- după calitatea debitorului și a creditorului se disting: creditul public și creditul privat;
- după natura garanțiilor: credite reale și credite personale;
- după modul de stingere a obligațiilor de plată: credite amortizabile și neamortizabile;
- după termenul la care trebuie rambursat creditul: credite pe termen lung, creditul pe termen mijlociu și creditul pe termen scurt.

Indiferent de criteriul de clasificare folosit, se pot desprinde câteva caracteristici esențiale ale creditului, în economia contemporană [3 p.160]

- s-au produs schimbări în destinația creditului, în sensul că a sporit ponderea celor speculative și a celor destinate satisfacerii nevoilor statului;
- se produc modificări frecvente ale nivelului dobânzii, cu scopul de a favoriza sau limita dimensiunile creditului;
- se remarcă sporirea creditului bancar în detrimentul celui comercial;
- prin scontarea efectelor de comerț (a cambiilor) se realizează împlinirea creditului comercial cu cel bancar.

Pentru organizarea activității de creditare fiecare bancă își elaborează propriile norme de creditare. Băncile comerciale se organizează în vederea realizării următoarelor funcții mai importante [5 p.73]

- *funcția de transfer*, prin conturile clienților lor derulându-se un număr însemnat de operațiuni în lei și în valută;
- *funcția de intermediere* care constă în atragerea resurselor financiare temporar disponibile pe piață și plasarea lor în condiții de eficiență pentru banca.

În funcție de specificul afacerii și de politicile proprii fiecare bancă comercială are o situație particulară a creditului în totalul bilanțului propriu. Strategia băncilor din România are în vedere concentrarea unui volum important al creditului bancar pe acoperirea solicitărilor justificate ale economiei reale, respectiv a cererilor de finanțare a producției materiale și a serviciilor din toate sectoarele.

Politica băncilor în domeniul creditării ține seama și este influențată de mai mulți factori cu acțiune și efecte diferite, principalul factor fiind cererea de creditare care la rândul său este impulsionată

de nivelul scăzut de capitalizare al multor agenți economici, de capacitatea redusă de creștere pe baza profitului și de procesul de erodare pe care inflația îl alimentează. Există o serie de factori care au rolul de a temporiza creșterea volumului creditelor, cum ar fi intervenția băncii centrale prin politica sa monetară care acționează pentru restrângerea și ținerea sub control a masei monetare, inclusiv a creditului bancar care duce la creșterea masei monetare prin multiplicatorul creditului.

În concluzie, încrederea în relațiile individuale creditor-debitor, dar și cu caracter mai generalizator, între bănci și agenți economici, atât la intern cât și în relațiile internaționale este importantă pentru derularea activității economice. Relațiile de credit se corelează cu plățile pentru tranzacții și reprezintă un suport principal al derulării fluente a plăților în relațiile interne și în circuitul internațional, al creșterii economice în general.

Bibliografie:

1. Basno C., Dardac N., Floricel C., „Monedă, credit, bănci”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003
2. Cocriș V., Turliuc V., ș.a, „Moneda și credit”, Editura Economică, București, 2005
3. . Dardac N., Barbu T., „Monedă, bănci și politici monetare”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
4. Iordachi D., „Monedă și credit”, Editura Graphix, Iași, 1994
5. Rotaru C., „Managementul performanței bancare”, Editura Expert, București, 2001